

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПУБЛІЧНО-ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Проректор
з наукової та інноваційної діяльності
Білоцерківського національного
аграрного університету, професор
[Signature]
О.М. Варченко
2024 р.

**ЗВІТ
ПРО НАУКОВО-ДОСЛІДНУ РОБОТУ
(заключний)**

**ТЕМА : «Гарантії забезпечення прав та свобод людини: національний та міжнародний досвід»
(заключний)**

Декан соціально-гуманітарного факультету
к.ю.н., доцент
Керівник НДР
к.ю.н., доцент
Начальник ВНДІД
к.с. - г. н., доцент

[Signature]
[Signature]
[Signature]

І.В.Ковальчук

І.В.Ковальчук

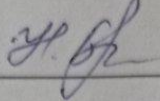
І.О. Ластовська

Розглянуто та прийнято науково-технічною радою університету
протокол № 2 від 20.12.2023 р

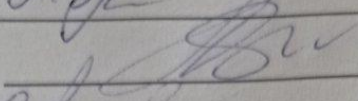
м. Біла Церква - 2024

Автори

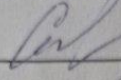
д.ю.н., професор Н.І. Бровко _____

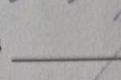
к.ю.н., доцент О.А. Сокиринська _____

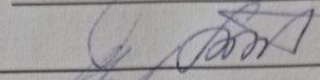
к.ю.н., доцент С.І. Сімакова _____

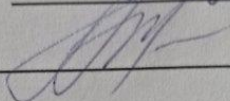
к.ю.н., доцент О.Ю. Звонарьов _____

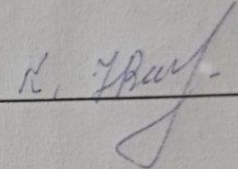
к.ю.н., доцент О.Г. Тимошук _____

ст. викладач І.В. Малишко _____

Керівник НДР : к.ю.н, доцент Ковальчук І.В. _____

РЕФЕРАТ

Звіт про НДР (заключний): 23 с.

Ключові слова: ПРАВА ТА СВОБОДИ ЛЮДИНИ; МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД; ЕКОНОМІЧНІ ПРАВА; СОЦІАЛЬНІ ПРАВА; КУЛЬТУРНІ ПРАВА ПОЛІТИЧНІ ПРАВА; ЗАСУДЖЕНИЙ; МІСЦЯ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ; ПРАВА ДИТИНИ.

Об'єкт дослідження – суспільні відносини, які виникають у сфері забезпечення прав та свобод людини у національному та міжнародному вимірі.

Мета науково-дослідної роботи полягала в створенні загальної концепції конституційно-правових гарантій прав і свобод людини і громадянина в Україні, а також підготовці монографії щодо вдосконалення національного законодавства, яке закріплює гарантії прав і свобод в загальнонаціональній системі права.

У процесі досліджень використовувались такі методи: порівняльно-правовий, юридико-догматичний, історико-юридичний, системно-функціональний, компаративний та статистичний.

Результати досліджень. Кінцевим результатом роботи над заявленою тематикою є колективна монографія як дослідна праця, предметом викладу якої є вичерпне узагальнення теоретичного матеріалу з наукової проблеми зібраного та опрацьованого за весь період, а також критичним її аналізом, визначенням вагомості, формулюванням нових наукових концепцій.

Результати НДР: завершено написання колективної монографії за темою: «Гарантії забезпечення прав та свобод людини: національний та міжнародний досвід» (*Гарантії забезпечення прав та свобод людини: національний та міжнародний досвід: колективна монографія / Кол. авторів. Біла Церква: Білоцерківський національний аграрний університет, 2023. 275 с.)* <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/10130>.

ЗМІСТ

Вступ	4
Суть звіту	6
Основна частина	8
Висновки	10
Список використаних джерел та літератури:	11

ВСТУП

Важливим засобом захисту прав та свобод людини є гарантії. Вони є системою норм, принципів та вимог, які забезпечують процес дотримання прав та законних інтересів людини. Призначенням гарантій є забезпечення найсприятливіших умов для реалізації конституційно закріпленого статусу людини. Гарантії являють собою систему узгоджених факторів, що забезпечують фактичну реалізацію та всебічну охорону прав і свобод людини.

Механізм соціально-правового захисту відображає права та свободи особи як вищу цінність; рівень соціальної справедливості у суспільстві, ступінь гарантованості прав та свобод особи; здійснення суспільного порядку та безпеки.

Основними факторами підвищення дієвості роботи механізму соціально-правового захисту прав людини, як й інших засобів гарантування цих прав, є: створення ефективних контрольних процедур поновлення порушених прав; вдосконалення правової бази з регулювання та захисту прав і свобод людини на національному та міжнародному рівнях, вдосконалення механізму реалізації конституційних прав і свобод; поширення інформації про права та свободи людини; надання допомоги професійними юристами, що розробляють проблеми прав людини, парламентарям та населенню; підвищення рівня правової культури і свідомості всіх суб'єктів права.

Враховуючи вищевикладене колектив викладачів соціально-гуманітарного факультету Білоцерківського національного університету завершив роботу над колективною монографією за темою: «Гарантії забезпечення прав та свобод людини: національний та міжнародний досвід». У колективній монографії проаналізовано гарантії міжнародно-правової системи захисту прав людини та її вклад у розвиток нормативно-правового регулювання захисту прав людини в Україні в контексті розвитку міжнародного права, відповідності українського законодавства міжнародно-правовим нормам у сфері прав людини, а також практики застосування цих норм міжнародними та національними контрольними і правозахисними органами. Розглядається участь України у всесвітніх та регіональних

міжнародних правозахисних структурах та органах.

Монографія стане цікавою для юристів-міжнародників, викладачів, студентів та аспірантів юридичних факультетів вищих навчальних закладів, а також практиків, усіх, хто цікавиться проблемами сучасного міжнародного права.

СУТЬ ЗВІТУ

Об'єктом дослідження є правові відносини, які виникають в процесі забезпечення гарантій прав і свобод людини і громадянина.

Предметом дослідження є конституційно-правові гарантії забезпечення прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Важливим засобом захисту прав та свобод людини є гарантії. Вони є системою норм, принципів та вимог, які забезпечують процес дотримання прав та законних інтересів людини. Призначенням гарантій є забезпечення найсприятливіших умов для реалізації конституційно закріпленого статусу людини. Гарантії являють собою систему узгоджених факторів, що забезпечують фактичну реалізацію та всебічну охорону прав і свобод людини.

Механізм соціально-правового захисту відображає права та свободи особи як вищу цінність; рівень соціальної справедливості у суспільстві, ступінь гарантованості прав та свобод особи; здійснення суспільного порядку та безпеки.

Основними факторами підвищення дієвості роботи механізму соціально-правового захисту прав людини, як й інших засобів гарантування цих прав, є: створення ефективних контрольних процедур поновлення порушених прав; вдосконалення правової бази з регулювання та захисту прав і свобод людини на національному та міжнародному рівнях, вдосконалення механізму реалізації конституційних прав і свобод; поширення інформації про права та свободи людини; надання допомоги професійними юристами, що розробляють проблеми прав людини, парламентарям та населенню; підвищення рівня правової культури і свідомості всіх суб'єктів права.

Основна мета роботи полягала в створенні загальної концепції конституційно-правових гарантій прав і свобод людини і громадянина в Україні, а також підготовки монографії щодо вдосконалення національного

законодавства, яке закріплює гарантії прав і свобод в загальнонаціональній системі права.

При проведенні даного дослідження виконавці комплексно використовували принципи і засоби філософського та теоретико-правового підходів, виходитимуть з єдності соціально-правового та гносеологічного аналізу, об'єктивності, конкретності, істини.

В основу методології дослідження покладені загальнотеоретичні принципи та підходи щодо визначення сутності конституційно-правових гарантій прав і свобод людини і громадянина.

Виконавці здійснили науковий аналіз, опираючись на вимоги об'єктивного та всебічного підходу до суспільних відносин політико- правового характеру, якими є гарантії прав і свобод людини і громадянина, визначаючи їх фундаментальними методами наукового пізнання процесів самоорганізації у суспільстві.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

Колектив викладачів соціально-гуманітарного факультету Білоцерківського національного університету завершив роботу над колективною монографією за темою: «Гарантії забезпечення прав та свобод людини: національний та міжнародний досвід» за наступними розділами:

Гарантії та механізми захисту економічних, соціальних та культурних прав: міжнародний та національний аспекти (Ковальчук І.В.).

Реалізація конституційного права на судовий захист в контексті судової реформи в Україні (Бровко Н.І.).

Міжнародні механізми захисту прав людини у міжнародних конфліктах та конфліктах неміжнародного характеру (Сокиринська О.А.).

Дотримання прав людини при проведенні негласних оперативних заходів, пов'язаних з втручанням у приватне життя особи (Звонарьов О.Ю.).

Гарантії забезпечення прав засуджених в місцях позбавлення волі у національному та міжнародному вимірі (Сімакова С.І.)

Забезпечення прав людини в контексті євроінтеграційних процесів в Україні (Тимошук О.Г.)

Міжнародна система захисту прав дитини (Малишко І.В.).

Рецензентами під час написання монографії виступили:

Журавель Ярослав Володимирович – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права Академії праці, соціальних відносин та туризму.

Діордіца Ігор Володимирович – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри приватного та публічного права Київського національного університету технологій та дизайну.

Колективну монографію рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Білоцерківського національного аграрного університету (протокол №12 від 22.12.2023 р.).

ВИСНОВКИ

Отже, кінцевим результатом роботи над заявленою тематикою є написання колективної монографії за темою: «Гарантії забезпечення прав та свобод людини: національний та міжнародний досвід», як дослідної праці, предметом викладу якої буде вичерпне узагальнення теоретичного матеріалу з наукової проблеми зібраного та опрацьованого за весь період.

У колективній монографії проаналізовано гарантії міжнародно-правової системи захисту прав людини та її вклад у розвиток нормативно-правового регулювання захисту прав людини в Україні в контексті розвитку міжнародного права, відповідності українського законодавства міжнародно-правовим нормам у сфері прав людини, а також практики застосування цих норм міжнародними та національними контрольними і правозахисними органами. Розглядається участь України у всесвітніх та регіональних міжнародних правозахисних структурах та органах.

Монографія стане цікавою для юристів-міжнародників, викладачів, студентів та аспірантів юридичних факультетів вищих навчальних закладів, а також практиків, усіх, хто цікавиться проблемами сучасного міжнародного права.

Гарантії забезпечення прав та свобод людини: національний та міжнародний досвід: колективна монографія / Кол. авторів. Біла Церква: Білоцерківський національний аграрний університет, 2023. 275 с. <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/10130>.

Список використаних джерел та літератури:

До розділу: "Гарантії та механізми захисту економічних, соціальних та культурних прав: міжнародний та національний аспекти."

1. A/HRC/34/52 23 January 2017, Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights defenders Human Rights Council Thirty-fourth session 27 February-24 March 2017, paras. 33, 53
2. Cahill-Ripley. A, 'Foregrounding Socio-Economic Rights in Transitional Justice: Realising Justice For Violations Of Economic And Social Rights', Netherlands Quarterly of Human Rights, Vol. 32/2 (2014), 183–213.
3. Council of Europe, Guide to good practice in respect of domestic remedies, adopted by the Committee of Ministers on 18 September 2013, available at https://www.echr.coe.int/Documents/Pub_coe_domestic_remedies_ENG.pdf
4. Dinah Shelton, Remedies in International Human Rights Law, Oxford University Press (2010) at 465
5. F. Stewart. Presentation at the U.S. Institute of Peace, "Will Addressing Horizontal Inequalities Decrease the Likelihood of Political Violence?" February 22, 2010, quoted in Michelle Swearingen, Group Inequality and Conflict: Some Insights for Peacebuilding, USIP Peace Brief 28, May 2010
6. General Comment No. 24 on State Obligations under the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights in the Context of Business Activities General Comment/recommendation CESCR E/C.12/GC/24 10 Aug 2017.
7. General comment No. 3: The nature of States parties obligations (Art. 2, par.1) General Comment/recommendation CESCR, 01 Jan 1991.
8. <http://ennhri.org/about-nhris/human-rights-based-approach/>
9. <http://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=21242&LangID=E>.
10. Human Rights Council, Report of the Human Rights Council on its thirty- fourth session, 4th August 2017, A/ HRC/34/2, para.11.
11. Louise Arbour, High Commissioner for Human Rights, Statement to the Open- Ended Working Group established by the Commission on Human Rights to consider options regarding the elaboration of an optional protocol to the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, Geneva, 14 January 2005.
12. Office of the High Commissioner for Human Rights (OHCHR), (2016) Early warning and economic, social and cultural rights, OHCHR: Geneva, p.2. OHCHR has argued that there is increasing evidence that violations of economic, social and cultural rights such as those relating to food and health, water crises, displacement and forced evictions are not only causes and consequences of violence, social unrest and conflict but need to be used as predictors within prevention strategies. For this reason, they advise that the analysis of economic, social and cultural rights should therefore be at the forefront of any national or international early warning effort.
13. OHCHR, Early Warning and Economic, Social and Cultural rights, 2016, op. cit. p.16.
14. OHCHR, Key concepts on ESCRs - Are economic, social and cultural rights

fundamentally different from civil and political rights?

<http://www.ohchr.org/EN/Issues/ESCR/Pages/AreESCRfundamentallydifferentfromcivilandpoliticalrights.aspx>.

15. Optional Protocol to the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, New York, 10 December 2008. Entry into force 5 May 2013. Signatories: 45. Parties: 22.
16. Report of the Secretary-General on the question of the realization in all countries of economic, social and cultural rights (A/HRC/4/62), 2007 p. 8
17. Substantive issues arising in the implementation of the international covenant on economic, social and cultural rights: poverty and the international Covenant on economic, social and cultural rights. Statement adopted by the committee on economic, social and cultural rights on 4 may 2001 <https://www2.ohchr.org/english/bodies/cescr/docs/statements/E.C.12.2001.10Poverty-2001.pdf>.

До розділу : ”Реалізація конституційного права на судовий захист в контексті судової реформи в Україні”.

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
2. Європейські та міжнародні стандарти у сфері судочинства, Київ, 2015. – 708 с. https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/convention_ukr
3. Про судоустрій і статус суддів. Закон України від 2 червня 2016 р. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 31, ст.545 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>
4. Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 23 червня 2023 року «Про прискорення судової реформи та подолання проявів корупції у системі правосуддя» <https://www.rnbo.gov.ua/ua/Ukazy/6458.html>
5. Указ Президента України від 11 червня 2021 року «Про Стратегію розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021-2023 роки» <https://www.president.gov.ua/documents/2312021-39137>
6. Крижановський В.Я. Конституційно-правові засади судового захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні. Автореф... дисер. на зд. наук. ступ. к.ю.н. Одеса. 2013. 22с.
7. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/convention_ukr
8. Кодекс адміністративного судочинства України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2005, № 35-36, № 37, ст.446 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>

9. Рішення Конституційного Суду України від 12 квітня 2012 року № 9-рп/2012 у справі за конституційним зверненням громадянина Трояна Антона Павловича щодо офіційного тлумачення положень статті 24 Конституції України (справа про рівність сторін судового процесу)
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v009p710-12#Text>.
10. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Мала проти України» (Заява № 4436/07) від 3 липня 2014 року
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_a23#Text
11. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Волошин проти України» (Заява №15853/08) від 10 жовтня 2013 року
https://court.gov.ua/sud1690/evro_sud/voloshin_protuy_ukr
12. Маляренко В. Т. Конституційні засади кримінального судочинства /В. Т. Маляренко. К. : Юрінком Інтер, 1999. 320 с.
13. Рішення Європейського суду з прав людини у справі “Шагін проти України” (Заява N 20437/05) від 10 грудня 2009 року
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_612#Text
14. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Екбатани (Ekbatani) против Швеции» від 26 травня 1988 р
<https://precedent.in.ua/2016/04/09/ekbatany-protuyv-shvetsyy/>.
15. Цивільний процесуальний кодекс України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 40-41, 42, ст.492
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>
16. Господарський процесуальний кодекс України Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 6, ст.56 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>
17. Рішення Європейського суду з прав людини у справі “Надточій проти України” (Заява N 7460/03) від 15 травня 2008 року
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_404#Text
18. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Чекалла против Португалії» (Заява № 38830/97) від 10 жовтня 2002 р.
19. Резолюція (78) 8 Комітету Міністрів Ради Європи «Про безоплатну правову допомогу і юридичні консультації»
[https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/7442A47EB0B374B9C2257D8700495F8B](https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/7442A47EB0B374B9C2257D8700495F8B).
20. Рекомендація № R (95) 12 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо управління системою кримінального правосуддя (прийнята Комітетом Міністрів 11 вересня 1995 р. на 543-ому засіданні заступників міністрів) Європейські та міжнародні стандарти у сфері судочинства, Київ, 2015. – 708 с.
21. Посібник з європейського права з питань доступу до правосуддя 2016, 236с.
https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/Handbook_access_justice_UKR
22. Рішення Конституційного Суду України від 15 травня 2019 року № 2-р(П)/2019 у справі за конституційною скаргою Хліпальської Віри Василівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частини другої статті 26 Закону України «Про виконавче провадження»

(щодо забезпечення державою виконання судового рішення)
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-19#Text>.

23. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 грудня 2003 року № 14 «Про практику розгляду судами скарг на рішення, дії або бездіяльність органів і посадових осіб державної виконавчої служби та звернень учасників виконанні провадження».
24. Особливості здійснення судочинства в умовах воєнного стану <https://law.chnu.edu.ua/osoblyvosti-zdiisnennia-sudochynstva-v-umovakh-voiennoho-stanu>.
25. Тимошевська І. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини як учасник судового процесу. Підприємництво, господарство і право 4/2020 с. 54-59.

До розділу :” Міжнародні механізми захисту прав людини у міжнародних конфліктах та конфліктах неміжнародного характеру.

1. Закон України від 12 травня 2015 року № 389-VIII «Про правовий режим воєнного стану». URL: – Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
2. Міжнародному пакті про громадянські та політичні права 1966 року». URL: – Електронний ресурс. – режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text
3. Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64 «Про введення воєнного стану в Україні» ». URL: – Електронний ресурс. – режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text>)
4. Конституція України». URL: – Електронний ресурс. – режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text>.
5. Закон України від 17 травня 2012 року № 4765-VI «Про передачу, примусове відчуження або вилучення майна в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану». URL: – Електронний ресурс. – режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4765-17#Text>.
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 13 липня 2011 року № 753 «Про затвердження Порядку залучення працездатних осіб до суспільно корисних робіт в умовах воєнного стану». URL: – Електронний ресурс. – режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/753-2011-%D0%BF#Text>.
7. Закон України від 21 жовтня 1993 року (із змінами від 30.06.2023, підстава - 3161-IX) № 3543-XII «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію». URL: – Електронний ресурс. – режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3543-12/conv#Text>.
8. Сокиринська О.А. Зміст поняття «умисного вбивства» в категорії військових злочинів у міжнародному гуманітарному праві / О.А. Сокиринська // Актуальні питання інтернаціоналізації вищої освіти в Україні: лінгвістичний, правовий та психолого-педагогічний аспекти: матеріали II Міжнар. наук.-практ.онлайн-конф. (БНАУ, 25-26 березня 2021 р.). - Біла Церква, 2021. - С. 111-112.

9. Римський Статут Міжнародного Кримінального Суду, від 17 липня 1998 р. – Електронний ресурс. – режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_588
10. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 8 червня 1977 року. – Електронний ресурс. – режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199#Text.
11. Женевська Конвенція про покращення долі поранених і хворих в діючих арміях. Женева, 12 серпня 1949 р. Перша Женевська Конвенція (1949). – Електронний ресурс. – режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/995_151.
12. Сокиринська О.А. Правовий аналіз відповідальності за створення канцеляційних таборів у збройних конфліктах / О.А. Сокиринська // Актуальні проблеми права, психології та педагогіки в умовах війни: матеріали Міжнар. Закон України від 17 травня 2012 року № 4765-VI «Про передачу, примусове відчуження або вилучення майна в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану». URL: – Електронний ресурс. – режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4765-17#Text>.
13. Постанова Кабінету Міністрів України від 13 липня 2011 року № 753 «Про затвердження Порядку залучення працездатних осіб до суспільно корисних робіт в умовах воєнного стану». URL: – Електронний ресурс. – режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/753-2011-%D0%BF#Text>.
14. Закон України від 21 жовтня 1993 року (із змінами від 30.06.2023, підстава - 3161-IX) № 3543-XII «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію». URL: – Електронний ресурс. – режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3543-12/conv#Text>.
15. Сокиринська О.А. Зміст поняття «умисного вбивства» в категорії військових злочинів у міжнародному гуманітарному праві / О.А. Сокиринська // Актуальні питання інтернаціоналізації вищої освіти в Україні: лінгвістичний, правовий та психолого-педагогічний аспекти: матеріали II Міжнар. наук.-практ. онлайн-конф. (БНАУ, 25-26 березня 2021 р.). - Біла Церква, 2021. - С. 111-112.
16. Римський Статут Міжнародного Кримінального Суду, від 17 липня 1998 р. – Електронний ресурс. – режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_588.
17. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 8 червня 1977 року. – Електронний ресурс. – режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199#Text.
18. Женевська Конвенція про покращення долі поранених і хворих в діючих арміях. Женева, 12 серпня 1949 р. Перша Женевська Конвенція (1949). – Електронний ресурс. – режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/995_151
19. Сокиринська О.А. Правовий аналіз відповідальності за створення канцеляційних таборів у збройних конфліктах / О.А. Сокиринська // Актуальні проблеми права, психології та педагогіки в умовах війни: матеріали Міжнар.

До розділу: “Дотримання прав людини при проведенні негласних оперативних заходів, пов’язаних з втручанням у приватне життя особи”

1. Андрієвська О.В. Конституційно-правові обмеження прав і свобод людини і громадянина в Україні: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2018. 240 с.
2. Європейська конвенція з прав людини 1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення: 27.01.2023).
3. Завгородній В.А. Вплив практики Європейського суду з прав людини на юридичну діяльність в Україні: теоретичний, методологічний і прикладний аспекти: моногр. Дніпро: Дніпроп. держ. універ. внутр. справ, 2020. 536 с.
4. Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23 лютого 2006 р. № 3477-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15/print> (дата звернення: 25.03.2023).
5. Закон України «Про контррозвідувальну діяльність» від 26 грудня 2002 року № 374-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text> (дата звернення: 25.01.2023).
6. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» від 18 лютого 1992 року № 2135-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text> (дата звернення: 25.01.2023).
7. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 12 травня 2015 року № 389-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення: 06.02.2023).
8. Закон України «Про ратифікацію Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Першого протоколу та протоколів № 2, 4, 7 та 11 до Конвенції». *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 40. Ст. 263.
9. Закон України «Про Службу безпеки України» від 25 березня 1992 року № 2229-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text> (дата звернення: 25.01.2023).
10. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. Схвалена Урядами держав – членів Ради Європи 04 листопада 1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення: 25.03.2023).
11. Конституція України від 28 червня 1996 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 25.01.2023).
12. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права 1966 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_043 (дата звернення: 27.01.2023).
13. Огляд рішень Європейського суду з прав людини (травень 2021 року). Рішення за період із 03.05.2021 по 31.05.2021 / Відпов. за вип.: О. Ю. Тарасенко, Д. П. Мордас, Р. Ш. Бабанли. Київ, 2021. – 69 с.
14. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Класс та інші проти Німеччини»: 06 вересня 1978 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_093 (дата звернення: 25.03.2023).
15. Рішення Конституційного Суду України від 1 червня 2016 року № 2-рп/2016 URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 27.12.2023).
16. Рішення Конституційного Суду України від 19 жовтня 2009 року № 26-

- рп/2009 URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 27.12.2023).
17. Рішення Конституційного Суду України від 28 серпня 2020 року № 10-р/2020 URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 27.12.2023).
18. Рішення Конституційного Суду України від 29 червня 2010 року № 17-рп/2010 URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 27.12.2023).
19. Серьогін В.О. Право на недоторканність приватного життя у конституційно-правовій теорії та практиці: монографія. Харків, 2010. С. 541-542.
20. Стандарти забезпечення прав людини у діяльності Служби безпеки України: навч. посіб. / Д. фон Бларер, Ю.Л. Белоусов, С.С. Кудінов та ін.; за заг.ред. д.ю.н., доц. С.С. Кудінова, к.соц.н. Ю.Л. Белоусова. Київ: Нац. акад. СБУ, 2019. 368 с.
21. Стрекалов А. Є. Обмеження основних прав і свобод людини і громадянина як інститут конституційного права України: автореф. дис. ... канд.юрид. наук. Харків, 2010. 20 с.
22. Тертишник В.М. Права і свободи людини: підруч. Київ: Алерта, 2022. 432 с.
23. Указ Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text> (дата звернення: 06.02.2023).

До розділу: “Гарантії забезпечення прав засуджених в місцях позбавлення волі у національному та міжнародному вимірі”

1. Аналітичний звіт за результатами моніторингу стану дотримання прав осіб, які утримуються в установах Державної кримінально-виконавчої служби України. В. Лутковська, Є. Нецветаєв, Д. Жупанов, Ж. Лук'яненко Київ. 2022 р. Електронне джерело. Режим доступу URL: <https://notorture.org.ua/wp-content/uploads/2023/03/%D0%90%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9%D0%B7%D0%B2%D1%96%D1%82-2022-%D1%80..pdf>. 62 с.
2. Бровко Н.І. Права людини в місцях позбавлення волі: український та європейський досвід. Н. І. Бровко, С.І. Сімакова. International research and practice conference: Urgent problems of law on the modern stage of statehood development (Maria Curie-Sklodowska University, October 20-21, 2017). Lublin: «Baltija Publishing», 2017. p. 198-200.
3. Декларація прав дитини (1959). Прийнята резолюцією 1386 (XIV) Генеральної Асамблеї ООН. Електронне джерело. Режим доступу URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/140610_140610.
4. Європейська конвенція про захист прав людини і основних свобод від 4 листопада 1950 р. Урядовий кур'єр. 2010. №215.
5. Зарадюк З.В. Правовий статус засуджених: навчально-методичні рекомендації для студ. юридичного факультету. Луцьк. Волин. нац. ун-т ім. ЛесіУкраїнки. 2022. 6-7 с.
6. Кіршенблат С. Тлумачення прав ув'язнених осіб у міжнародно-правових джерелах: 36. наук, статей за заг. ред. О. Доброжинського, С. Сворака. Чернівці. 2006. С. 94-101.

7. Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок. (1979). Прийнята резолюцією Генеральної Асамблеї ООН. Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women. (1979). UN General Assembly.
8. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. Відомості Верховної Ради України. Електронний ресурс. Режим доступу URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
9. Кримінальний кодекс України. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25-26. Електронний ресурс. Режим доступу URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
10. Кримінально-виконавчий кодекс України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 3-4, ст. 21. Електронний ресурс. Режим доступу URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15#Text>.
11. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. Електронний ресурс. Режим доступу URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.
12. Кримінально-виконавче право України : підручник. ТОМ I (у 2-х т.). Музика А. А., Конопельський В. Я., Письменський Є. О та ін. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Є. Ю. Бараша. Київ. Нац. акад. внутр. справ, ФОП Кандиба Т.П. 2018. 364 с.
13. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права : Пакт Орг. Об'єдн. Націй від 16.12.1966 р. : станом на 19 жовт. 1973 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text.
14. Мінімальні стандартні правилами Організації Об'єднаних Націй, що стосуються відправлення правосуддя щодо неповнолітніх (Пекінські правила) 1985 р. Електронне джерело. Режим доступу: URL https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_211.
15. Наказ Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 № 466. Положення про дистанційне навчання. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0464-04>.
16. Наказ Міністерства юстиції України 07 вересня 2023 року № 3204/5. Порядок використання технічних засобів нагляду і контролю у слідчих ізоляторах, виправних та виховних колоніях Державної кримінально-виконавчої служби України. Режим доступу: URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0766-18#Text>.
17. Пенітенціарна пробація. Електронне джерело. Режим доступу: http://www.probation.gov.ua/?page_id=136.
18. Пенітенціарна пробація як механізм профілактики вчинення повторних злочинів. Електронне джерело. URL: Режим доступу: <https://sensor.net.ua/b3075683>.
19. Правила ООН щодо поводження з жінками-в'язнями та щодо заходів для жінок правопорушників, не пов'язаних із позбавленням волі. («Бангкокські правила», 2010). Прийняті резолюцією 2010/16 Генеральної Асамблеї ООН United Nations Rules for the Treatment of Women Prisoners and NonCustodial Measures for Women Offenders (the Bangkok Rules). Resolution 2010/16.
20. Правила внутрішнього розпорядку установ виконання покарань, затверджених наказом Міністерства юстиції України від 28.08.2018 р.

- Електронне джерело. Режим доступу URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z1010>.
21. Про військовий обов'язок і військову службу. Закон України. (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 27, ст.385). Електронне джерело. Режим доступу : URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12#Text>.
22. Постанова Кабінету Міністрів України від 7 листопада 2018 р. № 934 «Про затвердження Порядку проведення обов'язкової евакуації окремих категорій населення в разі введення правового режиму воєнного стану». Електронне джерело. Режим доступу: URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/934-2018-%D0%BF#Text>.

До розділу: “Забезпечення прав людини в контексті євроінтеграційних процесів в Україні”

1. Charter of Fundamental Rights of the European Union. European Union 2007 URL:<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A12012P%2FTXT>
2. European Union. Treaty on the Functioning of the European Union 2007. Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union. Official Journal C 326 , 26/10/2012 P. 0001 - 0390 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:12012E/TXT>
3. Single European Act. European Communities. Council Directive 86/362/EEC of 24 July 1986. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:31986L0362>
4. Statute of the Council of Europe. London, 5.V.1949. European Treaty Series - No. 1. URL:<https://rm.coe.int/1680306052>
5. Безпалова О.І. Взаємодія України та Європейського Союзу у сфері захисту прав людини. Національні та міжнародні механізми захисту прав людини : тези доп. Всеукр. круглого столу (м. Харків, 20 квіт. 2016 р.). МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2016. С. 18-22.
6. Біленко О.А. Євроінтеграція як зовнішньополітичний пріоритет України. Національний авіаційний університет. Київ, 2022. 74 с.
7. Галан В.О. Участь інституційної системи Європейського Союзу в сфері протидії дискримінації. Національні та міжнародні механізми захисту прав людини : тези доп. Всеукр. круглого столу (м. Харків, 20 квіт. 2016 р.). С. 62-65.
8. Гігін, О. В., Волченко, Н. В., & Лавренко, Д. О. (2023). Конституційно-правове регулювання прав і свобод людини громадянина в Україні в умовах євроінтеграції. Академічні візії, (18). URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/323>
9. Декларація Ради про реалізацію Рекомендації Комісії про захист гідності жінок та чоловіків у трудових відносинах, включаючи кодекс практик щодо боротьби із сексуальним переслідуванням (19 грудня 1991 року). URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207#Text
10. Джуська А. В., Палюх А. Я. Конституційне право людини на життя в Україні:сучасний підхід.Науковий вісник Національної академії внутрішніх

- справ.2019. Т.24, № 4. С.48–56.DOI:<https://doi.org/10.33270/01191134.48>
11. Дроботов С. А. Конституційно-правове забезпечення національної безпеки в Україні. *ScienceRise:JuridicalScience*.2020. No 2(12). С.24–29.DOI:<https://doi.org/10.15587/2523-4153.2020.2108>.
 12. Загальна декларація прав людини. Прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
 13. Канатнікова Є.В. Міжнародно-правові аспекти обмеження прав і свобод людини і громадянина. Національний авіаційний університет. Київ, 2022. - 72 с
 14. Конончук І.М. Конституційно-правове регулювання інституту конституційної скарги в Україні. *Історико-правовий часопис*.2022. No 2(19). С.12–17.DOI:<https://doi.org/10.32782/2409-4544/2022-2/2>.
 15. Корнієнко М.В. Права людини в умовах воєнного стану: загальноправовий дискурс. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2022. № 1-2. С. 27-31.
 16. Кульчицька Д. Концепція громадянства ЄС. *Наукові заходи Юридичного факультету Західноукраїнського національного університету*, 2021, 142-144.
 17. Лазарєв В. В., Малиновська Т. М. Особливості гарантування прав і свобод людини в умовах воєнного стану в Україні. Підготовка правоохоронців в системі МВС України в умовах воєнного стану: зб. наук. пр. (м. Харків, 26 трав.2022 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. тактич. та спец. фізич. підготовки ф-ту № 3, Наук. парк «Наука та безпека». Харків: ХНУВС, 2022. С. 71–73.
 18. Макеєва О. М. Права людини в системі базових європейських цінностей. *Юридичний вісник*.2022. Т.2, № 63. С. 48–55. DOI:<https://doi.org/10.18372/2307-9061.63.16709>
 19. Месюк М. П. Взаємодія інститутів влади та громадянського суспільства в Україні у контексті євроінтеграційних процесів. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 8. С. 87–93.
 20. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права. Організація Об'єднаних Націй. Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР N 2148-VIII від 19.10.73 URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text
 21. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права. Організація Об'єднаних Націй Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР N 2148-VIII від 19.10.73. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text
 22. Рамкове рішення 2008/913 від 28 листопада 2008 року про боротьбу із визначеними формами та проявами расизму та ксенофобії через кримінальне право. *Journal officiel de l'Union europeenne* L 328 du 6.12.2008, р. 55.URL:http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2008/913/oj
 23. Сокурєнко В.В. Права людини як фундаментальна цінність. Національні та міжнародні механізми захисту прав людини. Харків, 2016. С. 7– 9.
 24. Тімашов В. О. Адміністративно-правове забезпечення прав громадян України в умовах євроінтеграції: доктринальні положення : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2018. 45 с.

25. Цуркан-Сайфуліна, Ю. В. Забезпечення прав людини як найважливішої конституційної категорії в умовах воєнного стану. Наукова стаття. Держава та регіони. Науково-виробничий журнал. Серія: Право, 2023 р., № 3 (81). С. 200-204. DOI <https://doi.org/10.32782/1813-338X-2023.3.31>.

До розділу: “Міжнародна система захисту прав дитини”

1. Права дитини: від витоків до сьогодення: Зб. текстів, метод. та інформ. матеріалів: Метод. видання/ Авт.-упор. Г.Н. Локтіонова, Л.В. Пироженко, О.В. Сухомлинська та ін. – К.: Либідь, 2002. – С. 11-12
2. Сташків Б.І. Теорія права соціального забезпечення: Навч. посіб. К.:Знання, 2005. С. 301
3. Про ратифікацію Конвенції про права дитини : Постанова ВР УРСР від 27.02.1991№ 789-ХІІ. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/789-12#Text>
4. Конвенція про права дитини: Міжнародний документ від 20.11.1989 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text
5. Конвенція про заборону та негайні заходи щодо ліквідації найгірших форм дитячої праці: Міжнародний документ від № 182 від 17.06.1999 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_166#Text.
6. Про ратифікацію Конвенції Міжнародної організації праці № 182 про заборону та негайні заходи щодо ліквідації найгірших форм дитячої праці: Закон України від 05.10.2000р. № 2022-III.
7. Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства: Міжнародний документ від 25.10.2007 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_927.
8. Про ратифікацію Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства: Закон України від 20.06.2012 р. № 4988-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4988-17#n2>.
9. Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми: Міжнародний документ від 16.05.2005 р.
10. Про ратифікацію Конвенції Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми: Закон України 21.09.2010 р. № 2530-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2530-17#Text>.
11. Конвенція про мінімальні норми соціального забезпечення: Міжнародний документ від 28.06.1952 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_011/ed20160316#n17
12. Про ратифікацію Конвенції Міжнародної організації праці про мінімальні норми соціального забезпечення № 102: Закон України від 16.03.2016р. № 1024-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1024-19#Text>
13. Європейський кодекс соціального забезпечення (переглянутий) (ETS N139): Міжнародний документ від 06.11.1990 р. № ETS № 139. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_651/ed19901106/find?text=%E4%E8%F2%E8%ED%E0#Text.
14. Convention du 12 Juin 1902 pour Régler la Tutelle des Mineurs. URL: <https://www.hcch.net/en/instruments/the-conventions/1902-guardianship-convention/>

15. Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide. Approved and proposed for signature and ratification or accession by UN General Assembly Resolution 260 A (III) of 9 December 1948. Entry into force: 12 January 1951. URL: https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=IND&mtdsg_no=IV-1&chapter=4&clang=_en
16. Бордуніс Тетяна. Аналіз нормативно-правової бази щодо забезпечення прав дітей і молоді, які живуть та працюють на вулиці, запобігання безпритульності й бездоглядності в Україні. Київ: USAID | Проект розвитку ВІЛ/СНІД-сервісу в Україні, 2011. 88 с.
17. Geneva Declaration of the Rights of the Child, 1924. About the Declaration. URL: <https://www.humanium.org/en/genevadeclaration/>
18. Стешенко В. М. Правовий захист прав дітей та підлітків і безпечний інформаційний простір : навч. посіб. / В. М. Стешенко. – 2-ге вид., змінене. – Харків : Право, 2019. – 392 с.
19. Буроменський М.В. Міжнародне право// Навч. посібник / За ред. М. В. Буроменського - К.: Юрінком Інтер, 2006. - 336 с.
20. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (з протоколами) (Європейська конвенція з прав людини) від 04.11.1950. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
21. Кожна дитина має право... [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://libgonchar.org/index.php?option=com_content&view=article&id=140:q-q&catid=104:q---q&lang=uk
22. Лінник Н.В. Історичні передумови захисту прав і свобод дитини на різних етапах розвитку суспільства//Університетські наукові записки, 2006, № 2(18), с.41-45.
23. Права дитини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://encyclopedia.bigaru/enc/liberal_arts/PRAVA_REBENKA.html
24. Конвенція про права дитини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_021
25. Права дитини та механізм їх захисту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://docviewer.yandex.ua/?url=http%3A%2F%2Fwww.romnymcss.edukit.sumy.ua%2Ffiles%2Fdownloads%2Fbook2.pdf&name=book2.pdf&lang=uk&c=567001819a1d&page=1>
26. Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the involvement of children in armed conflict. Adopted and opened for signature, ratification and accession by UN General Assembly Resolution A/RES/54/263 of 25 May 2000, entry into force 12 February 2002. URL: <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/opaccrc.aspx>.
27. Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the sale of children, child prostitution and child pornography. Adopted and opened for signature, ratification and accession by UN General Assembly Resolution A/RES/54/263 of 25 May 2000 entered into force on 18 January 2002. URL:

- <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/opscrcr.asp>.
28. Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on a communications procedure. Adopted and opened for signature, ratification and accession by UN General Assembly Resolution A/RES/66/138 of 19 December 2011. entered into force on 14 April 2014. URL: <https://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/OPICCRC.aspx>
 29. Томляк Т.С. Генезис принципу забезпечення найкращих інтересів дитини в міжнародному праві // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова, Серія 18. Право, Випуск 36.- 2021.- с. 72-80.
 30. Постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 19 грудня 2014 року №13 «Про застосування судами міжнародних договорів України при здійсненні правосуддя». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013740-14#Text>.
 31. Конвенція про права осіб з інвалідністю [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text.
 32. Бочан Марія. Проблеми захисту прав дитини в Україні. Актуальна юриспруденція: інтернет – конференція: веб – сайт. 2014. URL: <http://legalactivity.com.ua/index.php>.
 33. Establishment of an International Children’s Emergency Fund. Adopted by UN General Assembly Resolution 57(I) of 11 December 1946. URL: https://www.unicef.org/about/history/files/UN_resolutions_UNICEF_1940s.pdf.
 34. Document of the Copenhagen Meeting of the Conference on the Human Dimension of the CSCE of 29 June 1990 URL: <https://www.osce.org/odihr/elections/14304>.
 35. Constitution of the World Health Organization. Adopted by the International Health Conference held in New York from 19 June to 22 July 1946.
 36. Чернобук В.В. Міжнародно-правові стандарти захисту прав дитини в умовах збройних конфліктів. Електронне наукове видання «Аналітично- порівняльне правознавство», 2022, №3, с. 437-440.
 37. Кривов’яз О. В. Захист прав дитини в умовах збройного конфлікту. Правничий вісник Університету. Київ: «КРОК», 2017. С. 80–85.

